

Ne hagyd el Istent!

Időpont: Szentháromság ünnepe utáni 2. vasárnap – 1954. június 27.

Alapige: Zsid 12,15–25

„Vigyázzván arra, hogy az Isten kegyelmétől senki el ne szakadjon; nehogy a keserűségnek bármely gyökere, fölnevekedvén, megzavarjon, és ez által sokan megfertőztessenek. Ne legyen senki parázna vagy istentelen, mint Ézsau, a ki egy ételért eladta első szülöttségi jogát. Mert tudjátok, hogy azután is, mikor akarta örökölni az áldást, megvetetett; mert nem találta meg a megbánás helyét, noha könnyhullatással kereste azt az áldást. Mert nem járultatok megtapintható hegyhez, és lángoló tűzhöz, és sűrű homályhoz, és sötétséghez, és szélvészhez, és trombita harsogásához, és a mondásoknak szavához, melyet a kik hallottak, kérték, hogy ne intéztessék hozzájuk szó; mert nem bírták ki, a mi parancsolva volt: Még ha oktalan állat ér is a hegyhez, megköveztessék, vagy nyíllal lövettessék le; és oly rettenetes volt a látomány, hogy Mózes is mondá: Megijedtem és remegek: hanem járultatok Sion hegyéhez, és az élő Istennek városához, a mennyei Jeruzsálemhez, és az angyalok ezreihez, az elsőszülöttek seregéhez és egyházához, a kik be vannak írva a mennyekben, és mindenek bírójához Istenhez, és a tökéletes igazak lelkeihez, és az újszövetség közbenjárójához Jézushoz, és a meghintésnek véréhez, mely jobbat beszél, mint az Ábel vére. Vigyázzatok, meg ne vessétek azt, a ki szól; mert ha azok meg nem menekültek, a kik a földön szót megvetették, sokkal kevésbbé mi, ha elfordulunk attól, a ki a mennyekből nagyon...”

A szent Isten és a bűnös ember szövetségre lépett egymással. A szövetség lényege az, hogy mindketten szívükbe fogadták egymást. A szent Isten szívébe fogadta a tőle elpártolt embert, s kegyelmet adott neki. A bűnös ember szívébe zárta az elhagyott Istent, és hűséget fogadott neki. Azt gondolnók, hogy az édenkert elég lecke volt az ember számára ahhoz, hogy elfelejthetetlenül megtanulja, mi a következménye annak, ha elhagyja Istent, s így ez a szövetség örök szövetség lesz. Sajnos nem így történt. Az ember még a maga kárán sem tanul. Ismételten, újra meg újra elhagyja Istent, elszakad az ő kegyelmétől, s ezért újra meg újra rászorul a figyelmeztetésre: Ne hagyd el Istent! A mai szentlecke is ilyen figyelmeztetés. A szentíró, hogy mondanivalóját szemléletesebbé és felejthetlenebbé tegye, két történeti példával illusztrálja tanítását. Az egyik Ézsau, a másik a Sinai-hegyi törvényadás története. Az elsőben az Istent elhagyó embert, a másodikban az ember által elhagyott Istent rajzolja elénk.

1. Az első történet Ézsau története, melyben az Istent elhagyó embert rajzolja elénk a szentíró.

Ézsau egy ételért eladta elsőszülöttségi jogát. Ez röviden Ézsau története. Igénk azonban éppen azt köti a lelkünkre mint a történet figyelmeztetését, hogy ez csak a végkifejlet. Istentől és a ő ajándékaitól sohasem egyszerre szakad el az ember. Bent a szív mélyén szakadnak el előbb a szálak. Csak a figyelmes szemlélő s a dolgok ismerője veszi észre. Olyan ez, mint a robbantás. Előbb meggyújtják a zsinórt, s azon lassan kúszik a tűz. Aki nem ismeri a helyzetet, azt gondolhatja, hogy csak egy meggyulladt zsinog az egész. Pedig a tűz egyszer – ha nem oltják – menthetetlenül odaér a robbantó töltethez, s akkor bekövetkezik a robbanás. A robbanás azonban nem ott kezdődött, amikor fűlsiketítő hangot hall a fül, amikor sziklák repednek, s megindul a föld. Ez csak a végkifejlet. A robbanás ott kezdődött, amikor egy kicsi láng lobbant, s egy gyufaszál meggyújtotta a gyújtózsínórt.

Így vagyunk az Istentől való elszakadással is. Azzal kezdődik, hogy – amint az ige mondja – istentelen lesz az ember. Ezt a szót nem mai füllel kell hallgatnunk. Ma istentelen annyi, mint istentagadó. Régen istentelen az az ember volt, akinek az életéből, érdeklődési köréből kiesett Isten, aki tehát Isten és a lélek dolgai iránt érzéketlen. Isten ugyanis – talán szabad így mondani – illanó kincs. Őrizni kell. Vigyázni kell rá. Gondozni kell, különben egyszer csak szinte észrevétlenül eltűnik az életünkből. Ézsau is így járt. Nem törődött Istennel, s miközben bújta az erdőt és a mezőt, elveszítette Istent.

Isten helye azonban nem marad üresen az emberi szívben. Betöltik a test kívánságai. Igénk is összeköti az istentelenséget és a paráznaságot. Nem csupán a házasságtörésre kell itt gondolnunk, hanem általában minden testi kívánságra. Ézsaunál is a gyomor uralmában jelentkezett ez a tünet. Az volt számára a fő, hogy tele legyen a gyomra, más nem érdekelt. Az igaz Isten kiesett az életéből, s istene lett a hasa (Fil 3,19).

A folyamat nem áll meg itt. Ebben a testi beállítottságban – az ige szerint – felnevekedik az emberi szívben a keserűségnek gyökere, s megzavarja békességét. Ez érthető is. Az, akin úrrá lettek a testi kívánságok, igényes ember. Az igényeket pedig sohasem tudja kielégíteni az ember. Az igények telhetetlenek. Gyorsabban nőnek, mint a kielégítési lehetőségek. Ezért lesz minden igényes ember előbb-utóbb elégedetlen, elkeseredett, sőt megkeseredett ember. Ézsau is így járt. Mikor hazajött a mezőről, irigykedve nézett otthon dolgozó testvéreire, aki előtt ott párolgott az asztalon a friss vacsora, szerencsétlennek, kitaszítottnak, az élet kizsákmányoltjának érezte magát. Ennek a keserűségnek a gyökere ott van minden emberi szív mélyén. Az istenfélő ember szívében azonban nem tud felnevekedni, ahol azonban megszürikül és ködbe vesz Isten, erőre kapnak a test kívánságai, ott egyszerre élni kezd ez a rejtett gyökér, felnevekedik, kidugja a fejét, s akkor egyszerre vége van a békességünknek.

Innen azután már csak egy lépés az Istennel való nyílt szakítás. Az elkeseredett embernél minden eladó. Isten is. Áron alul is hajlandó elkótyavetyélni. Nem kincs, nem érték többé a számára, csak szükségtelen teher, amelytől egy könnycsepp nélkül meg tud válni. Ézsau is így gondolkodik: „*Ímé én halni járok, mire való hát nékem az én elsőszülöttségem?*” (1Móz 25,32). Egy tál lencse többet ér, mint Isten és mind, ami vele jár. Előbb elhagyja, azután eladja Istent.

Mindez azonban még nem a vég. Még mindig megbánta, aki eladta Istenét. Még az is, aki nem egy nyomorult tál lencséért, egy kis jóllakásért, tehát ilyen olcsón adta el, hanem sokkal nagyobb árért. „*Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall?*” (Mt 16,26) Rossz üzletet csinált. Ézsau is megbánta. Eljött az idő, mikor keservesen megsiratta, s bűnbánattal szeretett volna mindent rendbe hozni, de nem sikerült. Atyja megbocsátott neki, később testvéreivel is megbékélt, Isten sem vetette el, de az elsőszülöttségi jogot végérvényesen elvesztette. Vannak dolgok, amelyeket a kegyelem sem reparál ki. A kegyelem mindig megbocsátja a bűnt, de nem mindig szünteti meg a bűn következményeit.

Látod, ezért kell csírájában elfojtani minden Istentől elszakadó mozdulatot, mert ide juthatok én is, ha nem vigyázok.

2. A második történet a Sinai-hegyi törvényadás, melyben az embertől elhagyott Istent rajzolja elénk a szentíró.

A Sinai-hegyi törvényadás nem egyoldalú parancsosztás volt. Isten adta a parancsot, az ember pedig elfogadta. Kétoldalú szövetség kötött tehát a Sinai-hegyen. Ebben a szövetségben Isten rettenetes Istennek mutatta magát. A szentíró nem győzi felsorolni a képeket, melyekkel Isten rettenetességét szemléltetni akarja: Olyan mozdíthatatlan s kemény, mint a hegy. Olyan perzselő, mint a lángoló tűz. Olyan titokzatos, mint a sűrű homály és a sötétség. Hangja úgy zúg, mint a szélvész, vagy amint a trombita harsog. Amit mond, az elhordozhatatlan követelés. Az ember szeretné bedugni a fülét, hogy ne hallja, s könyörögni kezd: Ne szólj hozzám, Uram, rettenetes Isten! Aki közelít hozzá, halállal lakol. Még maga Mózes, Isten embere is így szól: „*Megijedtem és remegek.*” Mindez pedig nem költői képzelet vagy büntudat szülte lidércálmom, hanem történet. Így volt. Ilyennek mutatta magát Isten.

Ez az Isten személyes sértésnek veszi, ha valaki megszegi a szövetséget, és elpártol tőle. Azt mondja róla: megveti azt, aki szól (25. v.). Aki pedig megveti Istent, annak ez a fenyegetés jár: Nem menekülhetsz meg! (25. v.) Vigyázz! Ne merd elhagyni a rettenetes Istent!

A szentíró azonban mást és többet is tud mondani Istenről. A Sinai-hegyi történet csak előkép volt, amely után jött a csodálatos valóság: a másik szövetség. A Sinai után a Sion hegye. Isten tehát nem tekintette az ember által felbontott szövetséget megszüntnek. Ember felmondhatta, ő nem bontja fel. Ember hűtelen lehetett hozzá, ő hű maradt, s új szövetséget kötött az emberrel. Ebben az új szövetségben nem a fenségét mutatta meg, hanem a kegyelmét. Ennek az új szövetségnek a közbenjárója Jézus, az ő Fia. Az ő vére az új szövetséget megpecsételő vér, a meghintésnek vére, a bűnből megtisztító áldozati vér, mely jobbat beszél, mint az Ábel vére. Ábel vére is az égre kiáltott, a Jézusé is, de az Ábelé Isten ítéletét hívta, a Jézusé Isten kegyelmét. Ábelé bosszúért kiáltott, Jézusé irgalomért.

Az ember eladta Istenét, Isten ellenben megvette az embert. Nem arannyal, nem ezüsttel, hanem szent Fiának drága vérével, ártatlan szenvedésével és halálával, hogy egészen az övé legyen. Nem alattvalója, hanem gyermeke, családtagja, aki vele lakik az élő Istennek városában, a mennyei Jeruzsálemben, az angyalok ezreivel a szentek seregében és egyházában.

Ha az elébb azt mondtam: Hogyan mered elhagyni Istent, aki ilyen rettenetes, most azt kérdezem: Hogyan tudod elhagyni Istent, aki ilyen kegyelmes; aki ennyire szeret, és ilyen hűséges hozzád? Hogyan tudod eladni azt az Istent, aki semmiért és senkiért sem hajlandó eladni téged és lemondani rólad?

Mindez nem csak egyéni kérdés. A szentíró világosan látja, hogy mint mindenben, ebben a kérdésben is sorsközösségben él az emberiség. A szökött katona új szökevényeket teremt, s a poszton mindhalálíg hű hős új hősöket szül. Az egyik elkezdi a megalkuvást, s eladja Istent, a másikban erre megszűnik a lelki gátlás, és ő is rálép a megalkuvás útjára. Az egyik bátran meri vállalni a kockázatot, mely az Istenhez való hűséggel jár, s erre a másik, már javában gyávuló ember is nekibátorodik. Ezért írja az ige: „*Vigyázzván arra, hogy az Isten kegyelmétől senki el ne szakadjon; nehogy a keserűségnek bármely gyökere, fölnevekedvén, megzavarjon, és ez által sokan megfertőztessenek.*” (15. v.) Vigyázz tehát magadra, de vigyázz másokra is! Vigyázz magadra másokért is, és vigyázz másokra magadért is! Ne hagyd el Istent! Jézus vére az égre kiált, jusson el kiáltása a te lelkiismeretedhez is: Nézd, Isten nem hagyott el téged, ilyen Istent neked sem szabad elhagynod! Ámen.